

EXAMINATIONS AND ASSESSMENT CHIEF DIRECTORATE

Home of Examinations and Assessment, Zone 6, Zwelitsha, 5600

REPUBLIC OF SOUTH AFRICA, Website: www.ecdoe.gov.za

2019 NSC CHIEF MARKER'S REPORT

SUBJECT:	AFRIKAANS FIRST ADDITIONAL LANGUAGE
PAPER:	3
DURATION OF PAPER:	2½ H
DATES OF MARKING:	1-13 December 2019

SECTION 1: (General overview of Learner Performance in the question paper as a whole)

Afrikaans Eerste Addisionele Taal Vraestel 3 van 2019 was 'n hoogs gebalanseerde vraestel. Daar was 'n redelike variasie van onderwerpe wat goed op die vlak van 'n matriekleerder was. Die vraestel het voldoen aan die vereistes wat in die KBV dokument saamgevat is, dus is al die kognitiewe vlakke gedek. Die tekste wat getoets is, was volgens die riglyne in die Examination Guidelines dokument.

Elke leerder het dus 'n regverdigde kans gehad om die vraestel te kon slaag.

AFDELING A se onderwerpe het vir 'n wye verskeidenheid interpretasies gesorg. Daar was nie noodwendig een vraag wat bo die res uitgestaan het nie – 'n bewys van die gebalanseerdheid van die vraestel. Die kandidate kon ook verskillende tipes opstelle beantwoord wat sommige kandidate die geleentheid gegee het om diep in 'n onderwerp te delf en te bespiegel. Uit die antwoordstelle van kandidate kon mens ook agterkom watter impak die letterkunde op die kandidate gemaak het.

AFDELING B se onderwerpe was ook relevant en prakties, alhoewel vraag 2: CV en DEKBRIEF deur sekere kandidate as uitdagend ervaar is. Die meeste kandidate kon egter goeie en wyse raad by die formele brief gee. Die koerantberig is ook deur sekere kandidate gekies, maar op 'n meer informele basis beantwoord. Kandidate het ook goed by die toespraak aanklank gevind.

AFDELING C was ook gebalanseerd en is gelykmatig deur kandidate beantwoord. Die formaatvereistes by die advertensie het sekere kandidate laat kleitrap.

Dagboekinskrywings is redelik goed beantwoord deur kandidate wat oor die nodige woordeskat beskik het. Rigtingaanwysings is ook deur kandidate gekies alhoewel die kandidate erg hier kleigetrapped het, aangesien hulle slegs hulle verbeelding moes gebruik en

geen kaart gekry het nie.

Ikamva eliqambele!

SECTION 2:

Comment on candidates' performance in individual questions

(It is expected that a comment will be provided for each question on a separate sheet).

QUESTION 1
(a) General comment on the performance of learners in the specific question. Was the question well answered or poorly answered?
AFDELING A: OPSTEL
1.1 Dit was 'n wonderwerk.
<p>Hierdie onderwerp was deur kandidate gekies, maar nie alle kandidate kon die onderskeid tussen “wonderwerk” en “wonderlik” tref nie. Sommige kandidate het verhalende opstelle geskryf en eintlik ‘n “wonderlike” ervaring in plaas van ‘n wonderwerk beskryf. Dit was duidelik dat hulle nie die begrip verstaan het nie. Hulle het dus punte verbeur.</p> <p>Die meeste kandidate kon egter hier uit hul lewenservaring skryf en sommige het selfs die Bybelse gelykenisse van Jesus se wonderwerke beskryf.</p>
1.2 My twee gunstelingfoto's
<p>Hierdie vraag is ook deur kandidate gekies en is redelik goed beantwoord. 'n Goeie aantal kandidate kon oor digitale foto's skryf, maar heelwat het egter terugverwys na hulle kindertyd en het die goeie herinneringe wat hulle koester, gedeel. Kandidate was ook gepeenaliseer as hulle net na EEN in plaas van TWEE foto's verwys het.</p>
1.3 Niks is meer privaat nie.
<p>Hier kon kandidate verskeie tipes opstelle skryf, maar die meeste kandidate het na sosiale media verwys. Kandidate het egter 'n goeie begrip van die konsep “privaat” getoon. Hier is goeie, interessante en volwasse opstelle gevind.</p>
1.4 Sê jou klere wie jy is?
<p>Hierdie onderwerp is ook deur heelwat kandidate gekies. Baie van die kandidate het egter die woord “klere” met die homofoon “kleure” verwar. Die opstelle was dan misgetas en sodanige kandidate sou 'n baie lae punt kry. Sommige kandidate het selfs oor die velkleur en rasse geskryf. Daar is egter kandidate wat redelike argumenterende opstelle oor die onderwerp kon aanbied.</p>
1.5 Dankie
<p>Die onderwerp is effens meer as die ander gekies en is oor die algemeen goed beantwoord. Hier het ons egter doodgewone, oppervlakkige verhale of beskrywende opstelle ontvang. Kandidate het die onderwerp wel goed verstaan, maar kon nie diep, weldeurdagte opstelle daarvoor aanbied nie.</p>
1.6.1 Prentjies van Musieknote
<p>Hierdie onderwerp is ook deur heelwat kandidate gekies, met redelike voldoende opstelle. Daar is wel enkele kandidate wat nie by die musiekgedeelte uitgekóm het nie, maar slegs op die mense gefokus het. Daar word vermoed dat nie alle kandidate bekend is met die musieknote nie. Ander kandidate het net oor die matriekjaar met hulle klasmaats of 'n</p>

<p>vakansie geskryf, maar glad nie by die partytjie/feesvieringe uitgekom nie. Diegene het dus punte verbeur.</p>
<p>1.6.2 Prentjie van die legkaart</p>
<p>Hierdie onderwerp was nie baie gewild nie, maar kandidate het wyd geskryf. Sommige het oor toekomsdrome geskryf, sommige oor familie – die gesin is volmaak met die aankoms van ‘n nuweling en sommige het self na rasse wat saamwerk verwys. Hier was redelike interessante opstelle aangebied. Spanwerk was ook as kern van die skryfwerk.</p>
<p>1.6.3 Prentjie van die geldnote</p>
<p>Hierdie onderwerp is ook redelik deur kandidate beantwoord, maar ook hier is basiese, voorspelbare en oppervlakkige opstelle aangebied. Kandidate het egter hulle punte verdien en niemand het dit misverstaan nie.</p>
<p>AFDELING B: LANG TRANSAKSIONELE TEKS</p>
<p>2.1 INFORMELE BRIEF</p>
<p>Hierdie vraag was baie gewild en is deur die oorgrote meerderheid van kandidate beantwoord. Hier het die meeste kandidate insig getoon en gemiddeld tot bogemiddeld gevaar. Daar het effense verwarring ingetree by kandidate wat “in plaas van” verwar het met “die plaas as ‘n werkplek” of “op die plaas gaan studeer.” Kandidate het egter baie weldeurdagte en volwasse response aangebied omdat dit so totaal in hulle ervaringsveld is. Hier is redelike goeie punte behaal. Dit blyk ook asof die kandidate die formaat van die brief beter as verlede jaar aangebied het.</p>
<p>2.2 CV EN DEKBRIEF</p>
<p>Kandidate het hierdie vraag geheel en al nie goed beantwoord nie. Hulle was nie vertrouwd met die formaat, styl en register van die dekbrief nie. Diegene wat dit gekies het, het dit swak beantwoord. Kandidate het ook verward geraak en ‘n CV in plaas van ‘n dekbrief geskryf. Sommige kandidate het ‘n CV sowel as ‘n dekbrief geskryf. Dit wil ook voorkom dat kandidate nie die verskil tussen ‘n dekbrief en ‘n aansoekbrief ken nie en gevolglik het hulle gefaal in hulle pogings om ‘n dekbrief te skryf.</p>
<p>2.3 KOERANTBERIG</p>
<p>Hierdie vraag was minder gewild, maar tog het kandidate dit wel gekies en nie juis goed gevaar nie. Kandidate het nie die formaat en register hier verstaan nie en het meer op ‘n vertelling as ‘n feitelike weergawe gefokus. Die styl wat kandidate aangebied het, was meer toepaslik vir ‘n koerantartikel as ‘n koerantberig.</p>
<p>2.4 INFORMELE TOESPRAAK</p>
<p>Hierdie was ‘n gepaste en relevante onderwerp. Die kandidate het dit geniet om die onderwerp te doen en daar was geen verwarring/misinterpretasie by die onderwerp nie. Hier is redelike goeie skryfstukke ontvang.</p>
<p>AFDELING C: KORT TRANSAKSIONELE TEKS</p>

3.1 ADVERTENSIE
Hierdie vraag is deur heelwat kandidate gekies en baie suksesvol beantwoord. Meeste kandidate het die formaat van die advertensie geken, maar daar is kandidate wat die formaat nie reggekry het nie, maar die advertensie wel met die korrekte inhoud, in paragraafvorm aangebied.
3.2 DAGBOEKINSKRYWING
Die vraag was die gewildste en is goed by die kandidate ingeskerp. Kandidate wat oor die taalvermoë beskik het, het goeie skryfstukke aangebied met die korrekte beskrywing van emosie, ens. Hier kon die kandidate wat die twee inskrywings gemaak het, redelike punte verdien. Hierdie vraag is die beste uit al drie vrae by Afdeling C beantwoord.
3.3 RIGTINGAANWYSINGS
Hierdie vraestel is deur die minderheid kandidate beantwoord. Kandidate het verward geraak met die rigtingaanwysings omdat daar nie 'n kaart gegee was nie. Nie alle kandidate kon hulle verbeelding gebruik nie en die punte hier het meestal gemiddeld tot laag gebly. Kandidate het ook nie die opdrag verstaan dat jy instruksies vanaf die skoolhek, op die skoolterrein moes gee nie. Sommige kandidate het die ouers uit die skoolhek gelei en dus verward geraak. Hulle het hier dus punte ingeboet.

(b) Why the question was poorly answered? Also provide specific examples, indicate common errors committed by learners in this question, and any misconceptions.
AFDELING A: OPSTEL
1.1 Dit was 'n wonderwerk.
Kandidate het hier nie die verskil tussen 'n wonderwerk en wonderlik geken nie en het die twee woorde as sinonieme gebruik. Hier het hulle beperkte woordeskat hulle gepootjie.
1.4 Sê jou klere wie jy is?
Kandidate het verward geraak met die woord klere en het opstelle oor kleure/rasse aangebied. Weereens 'n beperkte woordeskatprobleem.
1.6.2 Prentjie van die legkaart
Hier kon die swakker kandidaat die prentjie net as letterlik interpreteer en het slegs oor mense wat om 'n tafel sit en gesels geskryf. Hulle kon nie dieper in die onderwerp delf nie.
Gebrek aan woordeskat was die kern van die probleem, kandidate wat Afrikaans eerste Addisionele Taal doen, is meestal Engelse en isiXhosa kandidate wat selde Afrikaans hoor. By die prentjie prikkels kyk sommige kandidate net na die donker gedeeltes op die prent en mis dan bykomende inligting.
AFDELING B: LANG TRANSAKSIONELE TEKS
2.1 INFORMELE BRIEF
Hierdie vraag was goed beantwoord, behalwe vir kandidate wat 'in plaas van' met 'op die plaas gaan werk' verwar het.
2.2 CV en DEKBRIEF
Sommige kandidate het die vraag nie reg gelees nie en het 'n CV en Dekbrief gedoen omdat

hulle na die titel van die vraag gekyk het. Ander kandidate het slegs op die eerste gedeelte, die CV gefokus en diegene wat wel die vraag reg verstaan het, het nie oor die taalvermoë beskik om 'n dekbrieff te kon doen nie. Kandidate het ook nie die verskil tussen 'n aansoekbrief en 'n dekbrieff geken nie.

2.3 KOERANTBERIG

Kandidate het die koerantberig op 'n meer informele, verteltrant benader. Daar was van die feitelike, objektiewe styl afgewyk en meer 'n storie vertel. Dit was duidelik dat die styl en formaatkenmerke nie by die kandidate ingeskerp was nie.

AFDELING C: KORT TRANSAKSIONELE TEKS

3.3 RIGTINGAANWYSING

Kandidate kon hier nie hulle verbeelding gebruik en kreatief dink nie, hulle was gewoon daaraan om 'n kaart te lees, hulle kon dus nie uit die vuis rigting aandui nie. Spelling/woordeskat was weereens 'n probleem. Kandidate het nie rigtingaanduiders, soos: links, regs, aan die linkerkant/regterkant geken nie. Sommige kon ook nie "bevelsinne/instruksies" neerskryf nie. Kandidate het ook nie geweet dat bakens rigtingaanwysers vergesel nie.

(c) Provide suggestions for improvement in relation to Teaching and Learning

Dieselfde gemeenskaplike foute wat verlede jaar (2018) in vraestel 3 verskyning gemaak het, hierdie jaar weer sy kop uitgesteek. Dus wil ek graag die volgende voorstelle aan die leerkragte maak:

- Maak gebruik van ou vraestelle as oefening in die klas. Dit is van onskatbare waarde vir die kandidate as hulle vooraf weet **wat** daar gevra word en **hoe** die vraag gestel word. Die memorandums van ou vraestelle help ook die kandidate om te sien presies hoe punte aangeteken word.
- Die kandidate moet ook aangemoedig word om te lees sodat hulle spelling kan verbeter.
- Skerp byvoeglike naamwoorde en intensiewe vorme sowel as bywoorde by die kandidate in sodat kandidate dit in hul skryfwerk kan gebruik.
- Die korrekte gebruik van idioome behoort ook aandag te geniet.
- Die formaat van die transaksionele skryfstukke moet ook ingeskerp word.
- Werkswinkels moet by skole aangebied word om onderwysers se kennis en vaardighede te verbeter.
- Dagboekinskrywings kan gebruik word as mondelinge onderwerpe sodat kandidate kan leer hoe om emosies uit te druk.
- Leerder moet versigtig wees om voorafvoorbereide onderwerpe in te forseer onder 'n bepaalde onderwerp.
- Aktiwiteite moet gedoen word om die leerder se **woordeskat** te verbreed.
- Kandidate moet aangemoedig word om te **lees** (tydskrifte, boeke) en Afrikaanse TV-programme/ films te kyk. Dit help die leerder om die taal se klank en struktuur te hoor.

- Kandidate moet ook die taal besig om sodoende selfvertroue in die taal op te bou.
- **Tweetalige woordeboeke is** 'n moet in 'n Afrikaans Addisionele Taal klas.
- Opstelle moet deeglik beplan word en spesiale aandag moet aan die inleiding en slot bestee word.
- Daar moet paragrawe (asook sinne) van verskillende lengtes wees, dis nie net nodig om drie paragrawe te hê nie.
- Daar moet 'n reël tussen paragrawe oopgelaat word.
- Kandidate moenie net frases skryf nie, maar in volsinne.
- Kandidate moet ook geleer word om nie baie lang opstelle te skryf nie (hou by die voorgeskrewe lengte). Hoe langer die opstel, hoe meer foute word gemaak.
- **Woordorde** moet ook ingeskerp word.
- Skryftekens en leestekens moet ook aangeleer en korrek gebruik word.
-
- Ook spesiale aandag moet gegee word aan hoe om die leerder voor te berei vir hierdie vraestel, aangesien dit **'n groot gedeelte** van hulle finale punt weeg. Onderwysers moet kandidate onderrig en oorreed om uitstekend in vraestel 3 te vaar aangesien dit hulle kans is om die vak te slaag of dit aansienlik kan verbeter.
- Opleiding vir onderwysers oor hoe om die **rubriek** korrek te gebruik kan ook 'n groot verskil maak.
- Kandidate moet ook vertrouwd raak met die rubriek.
- 'n Afrikaans Eerste Addisionele Taal klaskamer moet volgeplak wees van taalgoggas/taalreëls (woorde wat kandidate gewoonlik verkeerd kry) sodat hulle dit gedurig kan sien en nie net hoor nie.
- Leerkragte moet maniere vind om 'n **passie** by kandidate vir die taal aan te wakker, slegs as die kandidate in die taal ingekoop het, sal hulle punte ook verbeter.

(d) Describe any other specific observations relating to responses of learners and comments that are useful to teachers, subject advisors, teacher development etc.

Die volgende is 'n lys van algemene foute wat deur die kandidate gemaak word.

- Beperkte woordeskat en spelling: morê, julle (hele), werêld, a ('n), daai (daardie), moen (moet), kla (klaar), beeste (beste), klien (klein), party (partytjie)
- Woordekeusefoute: van (want), maak (laat), dit (het), bedoel (beteken), hard (moeilik), lief (lewe), kleure (klere), Jirre (Here), will (sal/wil), behandel (hanteer), protek (beskerm), help (hulp), vriend, goed dinge (goedere), wys (bewys), vat (neem) anders, dankie vir (dankbaar vir), nou (toe), dat (wat), eier (eie), verkoop (gekoop), gan (gaan), geroof (berooft), sin (s'n), met nie (sonder), hulle familie (hele familie), anders (ander).
- Sinsbou/woordorde/ STOMPI
- Slengwoorde: span (werk)
- Engelse woorde
- Lang lomp sinne

- Betreklike voornaamwoord: wat (wie), hy/sy, oor dit (daaroor)
- Leestekens (,) word verkeerd gebruik
- Dubbel ontkenning
- Voornaammwoorde
- Geforseerde taal/stylfigure
- Is gebore (was gebore)
- Kandidate skryf fonetiese skrif omdat hulle nie Afrikaans lees nie.

(E) Any other comments useful to teachers, subject advisors, teacher development etc.

- Voer meer gesprekke in Afrikaans met kandidate.
- Vertel Afrikaanse grappe en raaisels – stel hulle bloot aan die taal.
- Praat Afrikaans buite die klaskamer met die kandidate.
- Kyk na Afrikaanse TV-programme.
- Kyk Afrikaanse fliks een na die einde van die kwartaal se kant vir verryking.
- Kry 'n A5 telefoongids waar nuwe afrikaanse woorde alfabeties aangeteken word, dan kan leerders die engelse betekenis opsoek. Met hierdie wyse bou hulle hulle eie woordeboek en verbeter hulle woordeskat.
- Vraestelle moenie omslagtige woordgebruik bevat nie.
- Voorbeelde van goeie/uitsonderlike skryfwerk moet aan matriekkandidate beskikbaar gestel word sodat hulle kan sien wat verwag word van 'n A-kandidaat.